

PM

Hantering av tegelmurar Kolladan, hus 29 / Gasverket 2021-09-22/ White arkitekter AB

BAKGRUND OCH SYFTE

För att möjliggöra källare under hus 29, samt för att sanera marken, önskar CA Fastigheter demontera byggnaden för att sedan återmontera den.

Detta PM görs som underlag för kommande detaljplan och syftar till att beskriva möjligheterna att demontera och återmontera de delar av byggnaden som utgörs av tegel.

Objekt	Beställare	Ansvarig antikvarie
Objekt: Hus 29, Kolladan Fastighet: Hjorthagen 1:3 Stadsdel: Hjorthagen Kommun: Stockholms stad Län: Stockholms län	CA Fastigheter	Annika Andersson Bebyggelseantikvarie White Arkitekter AB Östgötagatan 100, Stockholm Tel. +46 8 402 26 33 annika.andersson@white.se

BEFINTLIGT LÄGE

Tegelmurarna omfattar ett slutet utrymme i en våning. Endast en mur gränsar utgör yttervägg, övriga tre tegelväggar är innerväggar.

Taket i utrymmet är ett så kallat Bremervalv. Ovan takkonstruktionen ligger ett enkelt brädgolv som går att nå via en trappa i byggnadens sydvästra del.

I samband med att motorverkstaden inreddes i utrymmet 1961 försågs insidan av väggarna en betonggjutning. Samtidigt förstärktes väggarna med dragstag.

Utanför det slutna rummet finns traverser som är anslutna mot tegelväggarna. Inne i det slutna rummet finns en lyftanordning från 1960-talet.

TEKNISK STATUS

Någon teknisk statusbesiktning är ännu inte gjord. Det har inte heller gjorts fullständiga provtagningar kring föroreningsgrader.

Att dragstag har behövts anordnas inne i det slutna utrymmet indikerar dock att konstruktionen 1961 var för klen för att klara en pågjutning. Huruvida teglet är murat med en- eller två-sten är oklart, båda varianterna förekommer inom Gasverksområdet.

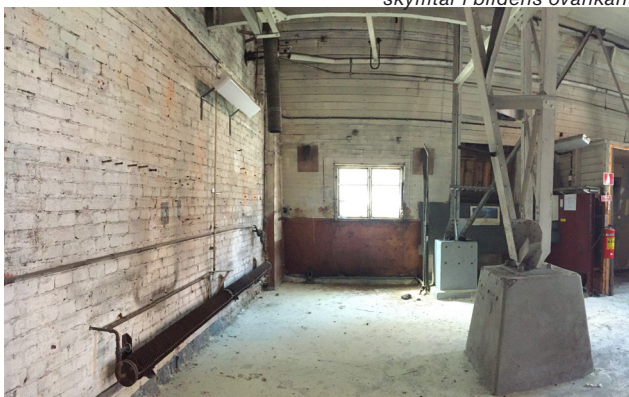
Av erfarenhet från ombyggnad av t.ex. Hus 10 är det däremot troligt att anta att bremervälven har nått sin tekniska livslängd.

Inre tegelvägg mot söder.

Det slutna utrymmet med sin betongbeklädnad. Bremertaket skymtar i bildens ovankant.

Inre tegelvägg mot norr.

MÖJLIGHETER TILL DEMONTERING

Eftersom Hus 29 har använts för att förvara kol kan byggnaden förväntas ha en viss grad föroreningar som behöver saneras. Eftersom det slutna utrymmet har använts som verkstad kan det dessutom finnas oljerester som behöver saneras.

Att demontera hela kolladan, förutom det utrymme som avser tegelrummet, är riskfyllt med hänsyn till den instabila konstruktionen. Frågan behöver dock klargöras av konstruktör. Om tegelrummet ska stå kvar under tiden för sanering måste det även utredas huruvida marken verkligen går att sanera.

I samband med ombyggnaderna av hus 8, 10 och 14 har tegel demonterats för att återuppmuras. Inom projektet finns det idag en uppbyggd process och rutin kring sådan hantering av tegel. En rekommendation för hantering är:

Yttre tegelvägg med ornamentering

- Tegelväggen detaljdokumenteras och märks upp. Det är en fördel om väggen även kan laserscannas.
- Demontering av tegel och portar sker i samråd med antikvarie samt knackas rent.
- Provtagning av bruk sker, för att avgöra brukets andel kalk.
- Under sanering samt anordnande av källare lagras teglet inom Gasverksområdet på säker och låst plats.
- Innan återuppmurning hålls startmöte med murentreprenör, antikvarie och platschef.

Inre tegelvägg utan ornamentering

- Tegelväggen detaljdokumenteras och märks upp. Det är en fördel om väggen även kan laserscannas.
- Provbilning av betong sker för att nå mest varsam metod.
- I möjligaste mån demonteras kvarvarande tegel efter samråd med antikvarie och knackas rent.
- Under sanering samt anordnande av källare lagras teglet inom Gasverksområdet på säker och låst plats.